

Redactiunea

se află în

Strat'a tragatorului

(L 6 v e s z - u t e z a), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primesc decât numai de la corespondenții regari ai „Federatiunii.” Scrisori anonime nu se publică. Articole transmise și nepublicate se voru arde si numai la cerere expresa se returnă.

Pest'a, 6. Sept. 25. Aug. 1873.

(r.) A vorbi bine despre una faptă, nu este frumos; acesta însemna a săltă dreptatea și vertutea.

Unele foi magiare prețindu, că preș romana pana intru atât'a s'ar fi îngrăditu si scandalisatu de nedreptatile, violintele si volnicia unguresca, intru s'ar fi vediutu silita a bice alarmu a provocă natiunea la lupta pre viesau morte. Noi nu ni aducem ainte si nu credem, ca să fi potutu cete ne-va in dăriile romane vre-o provoare la arme; scimus inse, că faptele guvernului și preste totu attitudinea sa recum si a intregei presse magiare este și de ostila facia cu noi romanii, incătu a care romanu, allu carui semtiu nu se infectat de miasmele magiarismului ebue să fia ingrijită de sortea si viito-ru natiunii salte si trebuie să se cugte modulu si mediulocel, prin cari ar pot-o scapă de cursele ce i se intindu si sagetile inveniente ce se indrepta a supra-i pre tota dîu'a si cu tota occa-uncă.

Daca press'a romana trage atentiu-a poporului romanu a supr'a periele-ru ce ammenintia chiaru temelie es-tingintei lui; daca ea provoca pre ro-pani să veghiedie, pentru ca să pota strange si respinge attacurile, cari pre dî merge devinu totu mai desse si mai ammenintă, astă din cea devenită un-tilor a ne teme, că mană poimane nu vomu pot fi securi de bombele magiare nice piaru in familia si beserica, in aceste lume doue fortarcie ce ni au mai re-iasu; daca in fine press'a romana deasca tendintele egoiste si scopurile de magiarisare alle unui guvern, care si ită că pre langa celle cinci milioane unguri are d'a face cu de doue ori atâta milioane neunguri, — prin acesta nu vedem că ea provoca pre cine-va la mele fortice si la lupta offensiva, ci mai arrendu ni vine a crede — pentru că si mai naturalu si mai logicu — că ma asemene provocare nu merge mai departe, de cătă ca cei attacati să nu se legati ca nisce poltroni si ticalosi, ci si resiste, să-si iee pusetiune de aperare in lupt'a defensiva să caute a se fosii de acellea-si arme, de cari se folosesc si inimicul.

Daca armele ungurilor sunt armele lor, alle silei si volniciei, apoi nu sciu ce basa si cu ce ratiune potu ei as-ceptă ca alle nostre arme să fia alle pări, umilintei si alle supunerii necon-ditionate. Prea multu pretindu domnii unguri. Ei credu, că cine are fericirea ta nu fi nascutu unguru, trebuie să fia odardu nedemnu de alta sorte, de cătă le sclavia si robota. Indarul spusemu si că tempurile s'au schimbătu si noi inca ne-amu schimbătu in elle, că-ce ei totu nu credu, ci voiescu ca să-i convingem despre contrariul prin documente mai palpabile ca celle de pana acum. Regretămu, dar cu d'aceste d'ocamdata nu potem serví, inse ni vine in minte una ideea, cu carea Montesquieu nu se potu impacă si carea, cu privire la imprejurările nostre cu ungurii inca nice sta-di nu este chiarificata. Montesquieu, care trai pre la mediulocul seculului trei, adeca inainte de marea revoluție francesă, nu potu prece, cum de principii dominitori credu cu atâta securitate ei sunt totulu, era poporele sunt asie de parate a crede, că ele nu sunt nimi-

Diurnal politici, literari, commerciali si economici.

Appare Dominec'a.

cu; noi inca nu potem asta-di precepe, cum de domnii unguri credu, că ei sunt totulu, era noi, natiunile nemagiare, suntemu gata a crede, că noi nu suntemu niciu.

Si totu-si, domnii unguri totu ei se dau de cătra padure si sub differite preteste, că suntemu rei patrioti, că gravitămu cătra unu punctu ce jace asara de limitele statului ungurescu, că suntemu inimici ai acestui statu, si alte assemene, si-permittu a ne sficană, totură si anarfi vietia, si prin totu feliulu de dispuse-tiun draconice ne facu să semtimu drept'a mania a preapoterniciei loru. Si apoi in fine ei se mai si mira, că press'a romana nu vorbesce bine despre faptele relle alle loru, ei si-permitte a alarmă publicul si a provocă poporul să stee la padia, deñtru că ungurul nu are eugete curate.

Daca despre faptele implinite nu potem vorbi bine, pentru că nu vremu să insultămu dreptatea si vertutea, să vedem cum vomu potă vorbi despre proiecte, cari in currendu voru devinu fapte. Se scie, că domnii de la guvern au venit la ideea nefericita d'a pune intreg'a tierra in miscare, spre a face arondarea comitatelor.

Acesta cestiune este de mare insemnatate, este grava si vitale pentru noi; ea dovedește in modulu celu mai flagrantu, că ungurii si-au propusu seriosu să ne lege sefdelesiu, să ne faca impossibili d'a mai potă cărti contră illegalitateilor si a injuriei loru. Ei dîceu, că imparătrea de asta-di a commitatelor, dă ocazie nationalităilor, să formeze statu de nationalitate in statulu natiunii magiare, pentru aceea ei voru să ne imparta in bucatiile meruntiile si să ne incorporeze cu acelle tienuturi, unde elementulu magiaru este preponderante, pentru ca asie să ne tienă in frenu si să ne invete omenia unguresca. Intru cătu li va succede acesta manopera, nu vomu scrută cu acesta occasiune, pentru că avem inca tempu a reveni la obiectul din cestiune; constatam in se nou, că scopulu nu este curat, este scopu de distrugere si de uccidere. Doveda despre acestă ni sunt espectoratiunile pressei magiare. Precandu „Magy. Polg” din Clusiu propune imbucatatierea districtului Fagaras, „Magy. Politika,” din Pest'a dice, că la arondarea comitatelor să nu se perda din vedere principiul „assecurarea supremathei natiunii magiare.” — Noi inse dîcem, că daca arondarea se va face fără a se respectă principiul de nationalitate, legea ce se va aduce in acestă privință va fi morta inca mai inainte da intră in viciu si va potă provocă una miscare carea va scudui temelie — si asie putrede — alle statului ostrungește.

In numerulu prossimu vomu vorbi si despre „Federatiunea magiara,” care era să se infiltri die aici in Pest'a si carea si-propusese de scopu „propagarea magiarismului pre calle sociale.”

Starea actuala in Romania.

In unulu din numerii mai recenti ai diariului nemtiescu „Augsb. Allg. Ztg.” afflămu unu articlu, care descrie starea actuala a Romaniei cu celle mai frumose colori si intr'unu modu forte favorabilu si magulitoriu pentru Romani. Acestu articlu pare a fi menit nu numai să arrete si illustredie meritele ce prin-

cipale Carolu si-le-a castigatu pentru Romani'a, ci mai vertosu să atraga atentiu-a generala a supr'a statului romanu si astfelu să pregatesca callea pentru importantulu actu, la care se lucra cu assiduitate, si care in proiectu este bunnescutu sub numele „proclama-rea independenției complete a Romaniiei.”

In tempul de asta-di, candu suntemu dedati a ceti prin foile straine celle mai formidabile descrerii despre poporul si statul romanu; asta-di candu press'a germana — ca si cea magiara — pare că nu mai are alta chiamare, de cătă a inregistră imbalatiunile jidovesci a supr'a poporului si statului romanu; marturisim cu tota sinceritatea, că articolul din cestiune ni cam bate la ochi, si de să nu ni place a trage la indoiala bunavointii a si scopulu salutarui allu auctorelor, totu-si nu ni potem ascunde temerica, că poate să fie numai una machinatiune a strainilor, una mediulocu de ademenire, spre a storce de la camerele si guvernului romanu niscari favoruri si avantagie, cari potu periclită chiaru essintint'a statului romanu. Si asta-di mai multu ca ori si candu avem motive d'a ne teme de machinatiuni, pentru că este vorba de modificarea legii despre benturele spirituoase in favorul judailor si despre junctiunile căllilor ferrate in favorul ungurilor.

Dupa aceste observatiuni prealabile trecem la articolul din cestiune, inse răsu de cugtu si la reproduce in totu cuprinsulu seu, pentru că face unu istoric lungu si insira lucruri si fapte cunoscute publicului romanu, ci voiim a-lu comunică on. nostri cetitori numai in lineamintele selle principali.

Scritoriulu articolului din „Augsb. Allg. Ztg.” incepe de la suirea pre tronu romanu a principelui Carolu si enumera tote reformele si imbuematatirile căte s'au facutu in Romani'a de atunci si pana asta-di, si incepandu cu financiile, intre altele dîce:

Veniturile statului in 1866 se urcau cam la 59 milioane de franci; asta-di inso trecu preste 90 milioane. Valorea importului in 1868 s'a calculat la 64.814.800, era esportul 113 milioane franci. In 1871 importul s'a urcat la 89 mil., era esportul la 173 mil. franci. Detorul a flotanta s'a stersu prin una imprumutu de 78 milioane, care in cursu de opt dîle s'a subscripsu din partea capitalistilor si a societăilor din tierra. S'a infiintat societatea de assecurare „Daci'a”, care dispune de unu capitalu de mai multe milioane si ca institutu nationalu ce este, pre tota dîu'a si arreta effectele selle salutarie si binofactorie. Asemenea merita a fi mentionata societatea financiara romana si nouu institutu de creditu fonciaru romanu, care are mare insemnatate intr-o tierra, unde pamentul este sorgintele principalu de venit.

In privint'a mediuloceloru de comunicatiune Romanii asemeno a facutu mare progressu; ea dispune asta-di de căli ferate de 100 kilometri, cari partea cea mai mare sunt date communicatiunii. Aceste căli ferate formedia una retie completa, carea se va pune in legatura cu cele mai principale linie ferrate alle statulilor vecini. Linieea spre nordu este dejă facuta; linia ferrata Vienn'a-Leopole-Cernauti se impresa cu cea romanesca in apropiare de Itianii. Legatur'a cu orientulu, in punctul Ungheniu, se va completa in decursulu acestui anu. Prin junctiunea, linei ferrate Bucuresci-Giurgiu cu linia ferrata turcesca Ruseiucu-Varn'a capital'a Romaniei va

Prețul de prenumerare:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 5 " "
Pre anul intregu 10 " "

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 " = 16 " "
Pre 3 — 8 " = 8 " "

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbră pentru fisco-care publicație separatu. In locul deschis 20 cr. de linia. Unu esemplar costă 10 cr.

ajunge in legatura directa cu Constantino-polea. Spre acestu scopu se va construi intre Giurgiu si Ruseiucu unu podu preste Dunare, care va avea una lungime de trei chilometri si se va potă insira intre grandiositatea secului nostru. In privint'a junctiunilor la Orsiova si in alte puncte differite, guvernul romanu negocia cu ce lu ostrungește. Afara de acesta Romani'a dispune asta-di de colle mai bune siosele de comunicatiune. Regularea si infrumusetarea oraselor a luat unu sforci insemnatu.

Dupa aceea trece la organizatiunea militiei si dice, că in Romani'a inca s'a introdusu armarea generala, fia-care civile romanu este obligatu să serveasca in militie de la 20 pana la 36 de ani, si anume patru anni in armat'a regulata, patru in reserv'a regulata, alti patru anni in militie si in fine patru in reserv'a militilor. De la 36—50 anni cei din orasie formedia guadă nationala, era satenii gloatele. Vorbesce apoi din firu in pera despre tote elemintele armatei romane, despre impartirea si modulu loru de servitiu, arreta starea actuala a armatei regulate dupa regimenter, bataillone si companie si apoi continua astfel.

„Acștă este armat'a actuala afara de militie. Si acesta armata este asta-di provedita in abundantia cu totu materialul necessariu. Armatur'a este excelenta; pedestrimea este provedita cu pușcă cu acu, sistemul Peabody, era artilleria cu tunuri Krupp. In corpulu ofiicerilor se află indi-vidi forte bine calificati, cari si-au implinitu cursulu studiilor in institute esterne si au luat parte la expeditiunile mai recente. Mitrailescile inca sunt introdusse. Romani'a pote pune asta-di pre peioru de bataia 100 de mihi de feciori. De si acesta numeru este forte micu facia cu multina trupelor ce se scotu asta-di pre campulu de lupta, totusi este de ajunsu spre a aperi neutralitatea tieri, precum au facutu si Elvetia si Belgia in 1870. Inse in totu casulu acesta tierra pote să devina unu aliatu teră cautat, cu osebire daca se voru luă in consideratiune sorgintile de ajutoriu, ce natur'a i le-a datu cu mana larga si in urm'a caroru-a este in stare a sustine armatele celor mai mari, precum ni dovedește din destullu istoria annilor trecuti.

Aceste sunt lineamintele generali, prin cari amu voiu să descriem progressul Romaniei sub domnia lui Carolu I. Dar acesta tierra a arretat mai progressu si in privint'a spirituala si morala. Cultura generala se estinde totu mai tare; scoalele elementare se immultiesc in continuu, in orasie s'a infiintat scoale de specialitate. Numerul gimnasiilor s'a mai duplicitat; s'a infiintat preparandie pentru invetatori, doue scoale de agronomia si silvicultura; s'a organizat in Bucuresci si Craiov'a una scoala pentru a inveti constructiunea podurilor si cladirca drumurilor. Principessa Elisabeta a luat sub protectiunea sa institutiile de fetitie si a tramsu mai multe fetitie in Germania spre a califica pentru carier'a de invetiator (numai de nu s'a califică asié, incătu să-si uite că sunt nascute romane. Rap.) S'a infiintat apoi seminarie pentru preuti si pentru castigarea officielor bisericescii mai 'nalte se ceru essamene.

Cu unu cuventu, daca privim cu atentiu totu ce s'a facutu in Romani'a de siepte anni incoce, trebuie să avem mare incredere in viitorul acestei tieri... carea va potă deveni unu asié factoru in istoria lumii, incătu politică, chiaru in interesul propriu, va trebui să-si traga seam'a cu ellu. Cu privire la referintele cu Turci'a inca se vede progressul annilor trecuti.

România, ca și celelalte popoare creștine ale orientului, se încercă din toate poterile să ajunge la cultură occidentală, precum Turcia nu este în stare să se emancipe de barbarismul oriental, cu toate că tempul prefațării dă sătăcă o lovire nouă vechiului edificiu musulman. Deci, diplomații și opinionele publică ar trebui să prevadă nouă transformație și consecințele sale, ar trebui să cugete, că legăturile destramante ale suzeranității, în manile unei poteri care prede ce merge se apropia de perire, în currendu nu vor mai avea destulă putere facia cu o tierra juna, plina de vîeti și astăzi de preste mesuri bogată în sorginte de ajutoriu, precum este România, în fruntea carei-a stă unu descendintă din gloriosă familia Hohenzollern. Apoi afară de aceste legăture destramante mai impedează înflorirea economică a țărăi și acelle convențiuni și contracte, care le-a închisă Porta, și pre care vre să le este să a supra României. Cu osebiile Germania, care și-a bagat capitalurile în întreprinderi române, are mare interesul a «prinții» desvoltarea României și astăzi dă mana de ajutoriu spre a se poteca scutură de catenele ruginii, care împedează progressul și înflorirea.

Oradea Mare, 1. Septembrie 1873.

Domnule Redactor!

Între reflexiunile facute la testamentul repausatului Episcopu Tosif Popu-Selagianu în nr. 60 alu „Federatiunei” se affla și urmatorul passaj: „A) În bani gata au remas 100,000 fl. v. a. elocatîi în cassă de pastrare, etc. era în cassă de fieru (Wertheimiana) 21,000 fl. v. a. toti în note de alle bancei naț. căte de ună milie (1000) floreni, nu s'a afflatu înse neci unu puiu de galbinu, neci moneta de argintu, ba neci chiaru bani de harhă mai merunta.”

Care passajul poate fi și reu înțelesu, ba poate da ansa chiaru să la suspicționări ominose, mai alesu în partile Beiusului, pre unde în urmarea assecurării — cum se vorbesce — a Dului Ghergoriu Szarukán, orecandu deregintă dominalu, „că adormitul ar fi avut forte multi galbini,” — se lăsu se faină că din cassă adormitul ar fi perit unu saculetiu de ducati; bă din partea unor mai necruitori și ascuțiti la limba, se-a trassu la indoilea chiaru și onestatea celor fosti de facia la deschiderea cassei de fieru a adormitului.

Dreptu-acacea, în interesul adeverului mi tienu de strinsa detorintă a aduce la cunoștință onor. publicu, că comisiunea esmissa pentru inventarea masselor adormitului, în cassă Wertheimiana a lui a afflatu: a.) nu 21. ci numai 17 banenote de căte ună milie (1000) fl.; b.) siepte (7) banenote de căte una suta (100) fl.; c.) preste două sute (200) banenote de căte cincie (10) fl.; d.) cam la două sute (200) banenote de căte cincie (10) fl.; e.) vr'o suta (100) fruste de căte unu florenu.

Galbini, ce e dreptu nu s'a afflatu neci unulu. Dar' acesta împregiurare nu să în contradicție cu assecurarea assecrativa a D. Szarukán, — „că adormitul ar fi avut ore-candu multi galbini”: pentru că comisiunea uitându-se pre ferestra, galbinii adormitului i-a vediu pre turnul basericiei catredrale, inaurarea caruia a storsu de la dinsulu 2364, dī: dōne mii trei sute siese-dieci și patru galbini.

Trebuitu-a: e aiba adormitul orecandu multi galbini; înse după ce în 1870, i-a fostu datu toti spre inaurarea turnului, a fostu silici se mai cumpere către cei avuți inca forte multi, atât de a privi cătă si de la aurarii din locu, pana ce în urma, ciuntandu-se în Orade galbinii venali, a trebuitu se puna în topitoria și vr'o 70 napoleoni (de căte 20 franci), care i adusse eu sine d'in calatoriu sa facuta la Conciliul Vaticanicu; ba în unu tempu a fostu chiaru în astă mare lipsa de galbini, incătu pentru terminarea inaurării turnului, pre D. Ioanu Szabó, pre atunci Canoniciu a latere, lu-a transis la Pest'a, pentru

procurearea galbinilor. — Prin urmăre nu e lucru misteriosu, dacă după morțea Episcopului, nu se-a afflatu la dinsulu „neci unu puiu de galbinu.” Înse monete de argintu se-a afflatu în pretiu de preste 150 floreni.

E nefundata dara suspițiunea acelor Beiuseni, cari din defectul galbinilor si-au permisă a face concluziune la prevaricatiuni. E nefundat prin urmăre să passajul citat în fruntea acestei replici, carele sub velulu cuvintelor, inchide în sine totu acelul-a-si înțellessu.

Fia dar linisiti toti cei interesați, pentru că massă adormitului, celu putiu în bani nu se-a daunat neci cu unu crucieru. Cheia cassei, ca și în alte împregiurări o concrediusse adormitul, pre tempulu morbului seu, în presintă affinului sea Canoniciu Ioanu Cuacu, grigii subscrissului, pre carele lu-acceptasse cu ore-si care-va impatientia, pentru că s-e-lu onoredie cu acestu actu repetu de neconditionata incredere. Si astă în cassă nime n'a potut strabata fiind că nu se-a deschis decătu numai după morțea Episcopului în presintă Capitularilor și a Comisariului de la Tribunalul regescu.

Precum înse desfranatii în imbuldiel'a sensualismului loru nu-si sciu intitupi, ca între omeni se pota să cine-va și curat: astă neci lacomitorii la avere strâna nu-si voru săcă intipui, ca să se affle omu în lume, carele să nu sia talhariu!... Dar' „Conscia mens recti, famae mendacia ridet.”

Spre intregirea acestei replici, voi mai adauge aici, că în cassă Wertheimiana a adormitului se-a afflatu inca: două libele despre căte 30,000 fl. depusi în cassă de pastrare, precum și alte opt libele despre căte 5,000 fl., său în sumă despre 100,000 fl., care pre finea lui decembrie a. c. voru spori massă cu 6000 fl. — Se-ai mai afflatu inca și alte libele: despre remanentă d'in împrumutul regulatiunii urbariale, în pretiu de 19,734 fl. 50 cr., două libele de alle cassei collegiale (târslăda) a fabricii de fieru de la Petroșa, unulu în pretiu de 1138 fl 71 cr, alu doilea de 3787 fl 53 precum și două libele despre nesecă bani de cautiune, unulu în pretiu de 255 fl., celu-a-laltu despre 300 fl.; care in se tien de massă adormitului decătu numai interusuriu împrumutului menitul pentru regulatiunea urbariale, deoarece banii depusi în cassă de pastrare, figura in ratium că bani remanentăli. — Se-ai mai afflatu și luatu în inventariu inca și mai multe obligatiuni de statu, care inca sunt depuse ca cautiune d'in partea contractualistilor dominali, afară de una obligatiune de desarcinare urbariale (urbéri kártalanítási kötelezvénny) sunatoria despre 282,540 care este proprietatea dominiului episcopal.

De intregitatea replicei acestei am se pare că se tiene să amintirea celu putiu summary a binefacerilor lui Archiereu.

Precum avui onorea de a potă constată în nr. 43 din 1869, alu acestui pretiu diurnal: repausatul.

a) De la incepulturul episcopiei sale (Maiu 1863.) pana în 19 Aprile 1869, — incătu mi-a fostu cu potintia a eruă inca atunci datele, — a spesitu pre scopuri publice și filantropic, unăsumma de 80.045 fl

b) de atunci pana cu finea anului 1871, — după cum arăta dñariul seu de erogatiuni, carele lu-am la mana, — a spesitu, totu preasemene scopuri 23,616 „

c) În anul 1872, a spesitu spre acelle-si scopuri . . . 15,555 „

d) În anul 1873 adecă de la 1. Ian., pana în 5. Aug., candu a adormit, pre langa tote că arendatorii dominali, în dñeile-i din

urma i-au fostu în resstantia cu unu censu de preste 8000 fl., — a spesitu totu-si . . .

12,520 „

e) era pentru turnul basericiei catredrale, carele nu se-a computat în cifrele de mai susu. — preste nesecă bani remasă spre acestu scopu d'in fundul religiunii, și sporiți cu tempulu la 3313 fl 38 cr, — a mai contribuită d'in cassă sa propria . . . 30,713 fl 62 cr

Summ'a . . 160,449 fl 62 cr

Si astă Episcopulu Popu-Selagianu, carele după morțea sa a lăsatu diecesei celu putiu 100,000 fl.; pre langa tote că anii episcopiei sale n'a fostu cei mai roditori; pre langa tote că lu-a apesattu în totu anului ună contribuție aproxiimatoră de 14,000 fl., era officiatul să sierbitorii dominali, precum audissee mai de multe ori, i au constatuită pre annu că la 20,000 fl în bani gata și deputat; și pre langa tote că censul anualu alu amortisără împrumutului dominalu întregu de 100,000 fl menitul pentru regularea urbariale a dominiului eposcu, i-a fostu una mare sarena, carea predecessorii sei dora nici sau avutu-o, totu-si, — pre langa sustinerea curții episcopesci, collectorile la Rom'a, spesele dictale s. c. l., — în diece anni si căte-va lune alle episcopie sală a fostu în stare de a spesi pentru scopuri publice și dijecine 160,449 fl 62 cr!! In carea summa spesita cu multă abnegatiune, nu sunt de a se compută spesele zidirii basericiei din Negru, a casei parochiale din Presec'a, și multe alte zidiri, care se-a asemnatu și acoperită d'in cassă dominiului episcopal, precum uci numeratele binefaceri, mici și mari, care după împregiurări și d'in slabitiunea etății n'a fostu în stare de a le potă însemna în elencul erogatiunilor: sunt înse însemnate in carteau vietiei de veci, — carea să-i sia resplată meritelor!

Dr A. Lauranu.

De la societatea academică română.

(Capetu.)

VIII. miscarea personalului societății pe 1872—73, avem dă vi amentă, că d-nii Bataillard, Dietz, Dr. I. și A. Cihacu și Dr. Szabó, au fostu numiti do d-vostra membri onorari în sesiunea 1872. De la acesti domni s'a primit multumiri și oferiri de cărti grădite. Toturor nuoilor nostri colagi s'a expediată la timpu annalele și celolalte publicații ale societății.

Annulu acestuia a fostu anu de doreroșe perdeți în personalulu societății noastre. Una perdeere care a fostu viu simțita de delegații d-vostra, este aceea a I. S. principelui Alessandru Ionu I. Primulu donator, si potemu dīce barbatul acelu-a, care a stimulat pe rapausatul Zappa să doneze si ellu fonduri pentru cultura națională, fostul domitoriu Cuza avea dreptul la sincerele regrete alle societății academice. Delegații s'a grabită dar' a adresa domnei Elen'a, soci'a repausatului intru fericire fostu domitoriu, una telegramă de condolență în numele societății academice.

Mari'a Sa domn'a a respunsu în 12 Ianu 1873 că „a fostu aduncu uimită de cunțele prin care delegații societății academice române a deplorat mortea prea iubitului seu sociu.” Se-i sia tieren'a usioră, d-ni membri, lui Alessandru Ionu I, é' memoria lui va remană perpetuata în sinulu nostru prin generosa săa donație. Delegații aar' crede, că este detoră societății, că bustul lui Cuza-Voda, donatorul ei, să fie asediatu langa allu celuil-altu donator în sală siedintelor ei.

Alte perdeți egalemente doreroșe pentru societate avuramu dintre membrii sci onorari: nu mai este Alessandru Hajdeu allu Bassarabiei! Dar' ecurile fidele alle Niștrului voru spune eternu Prutului și Du-

narei vorbă patriotică a nemoritorului ef din Hotin!

Nu mai o assemene intre noi P. S. D. nisie episcopulu de Buzeu, dar' meritul literar și donatiunea ce a facutu biblioteca societății, voru perpetua amentirea num lui seu.

Ardelul este în doliu; și elu a putut unu mare prelatu, pre metropolita Siagun'a, Nu numai ca romani luamă păla acestu doliu, ci și ca societate allu rei-a reposatulu eră membru onorariu ill stratu.

Si, ca și candu stăte goluri facute strurile, vai! atât de anguste alle apostolilor sciintici și literilor din țările Rmane, n'ar' fi fostu destul, etă mai ave de regretat mōrtea si a unui-a din soldati ai causei române din apusulu Europei.

Acestu-a e Philaret Chasles, altu membru onorariu, barbatul care cu astăzi e patia pentru romani, nu numai a scris despre literile noastre nationale, ci și a facut din ele obiectul unor lectiuni neuite Colegiul de Francia.

X. Annalele societății acad. pe 1872 aparutu pana acum numai în parte. De gatiunea, atâtă peună a se conformă tului d-vostra din 1871, cătu si pentru a intărzi prea multu cu daros în cunoștiu publica a proceselor-verbali alle șiunii din 1872, a decisu publicarea annelor în două părți: partea prima, conținându procesele-verbali, este în manuscris d-vostra; partea a II-a, avendu a copia discursurile d-lorul Fetu, Urechia și Batiu (de darwinismu), va appară în currendu, impedite fiind de ore-eari dificultă tipografice.

Să nu uităm d'a adaogi aci acea scă bună că imprimatul annalelor pe anii curentu nu va costă pe on. societatea cătu chartă, guvernul bine-voințu a donă imprimarea loru gratis la tipografia statului.

XI. Din respectul materiale, delegații are onore a anexă aci:

1. Inventariul primu și generale a tută avorea mobiliera a societății.

Din aceste se va vedea, că în decursul anului 1872—1873 delegații a realizat în fine unu mobilier mai demnă de localul unui corp academic, gratis în mare parte sumelor daruite de dd. P. Poenaru, Cretescu și Odobescu. — In currendu acest mobilier va fi installat în localul desnatu societății, chiaru în acestu palat.

2. A dou'a anexă la acestu § este reportul d-lui cassieru despre situația fondatorilor societății și spesele anuale.

Din acest reportu resultă, că din veniturile prevedute de d-vostra pe 1872 și summa de 79,906—4, s'a realizat pana acum summa de 69,082—23 b. remanendu inca se incasă versamentul annualu pe 1873 alu lui Zappa, care se urmaresce prin ministerul de externe.

Din cheltuielile prevedute de d-vostra în bugetu pe 1872, în summa de 70,607 și nuoi, s'a cheltuitu numai 45,911—49 cea da economia la prevederile bugetari de 24,699 bani 81, é' la venituri ni arréta un rezerva de 23,180—79.

Inainte de a termină asupra acesti punctu, se mai adaugem, că lucrările judecătoriei relative la frumos'a donație a colegului nostru d. Dr. Fetu s'a terminat în totalu.

Cătu privescă donația propusa de parentele Radianu, avem a ve informă, că donatorul muri inaintea terminarea lucrărilor judecătoriei. Delegații totu-rogă pe dd. N. Ionescu și Dr. Fetu să urmărescă donația inaintea tribunalelor. De la d-lorul vomu avé a primi bine-voturi informații despre rezultatele de bandite.

XII. Situația financiară a societății prezintă economie, cum vediurati, celle mai multe din cauza nerealizării lucrărilor literare și științifice prevedute prin buget. Delegații, d-lor, ar' fi fostu mai fericiti se fi avut a vi prezintă mai bine lucrări literare și științifice realizate!

De ce nu vi le pote prezintă acela lucrări? Stultorum pudor malus ulcere celat! — Delegații d-vostra crede, că latinul, că e mai bine a-si da săm'a de re-

si a cercă vindecarea lui de cătu a-lu ascunde.

Si unde este reulu?

Ignorantia nu vede in faptu, că societatea academică, în căti-va anni, n'a datu inca gramatică, dictionarju si glossariu! ... Ignorantia nu-si da séma de modulu cum lucrăza una societate ea a nostra si de imensitatea luerărilor ce i se cern.

Dar', respingandu acușările ignorantiei, delegatiunea crede totu-si, d-ni membri, că se cade să simu si noi insi-ne luatori aminto asupr'a pucinei inaintări a societății nostre cître scopurile ei.

Cine din noi, d-ni membri si colegi, si-ascunde parorea de reu, că in annii acesti-a n'ama lucratu mai multu si mai bine?

Si avendu acesta parere de reu a omului consciintiosu si maturu, să recunoscem, că nici eră si nici este posibilu a face mai bine si mai multu de va continua organizația actuală a societății. Ce se poate cere de la una societate științifica, care 10 luni din anu e conlemnata numai a ageră, prin delegatiune, fondurile sale, ér' de partea științifica nu se poate occupă de cătu 45 dile, si inca si din acestea una majoră parte e cîte a-le consacra totu la cestiuni financiare si administrative?

N'a potutu face multu si mai bine societatea academică? Dar' ce i se potca cere mai multu de cătu ce a datu, pe cătu timpu lipsescu din sinulu ei mare, parte din barbatii, cari prin meritile loru științifice si literarie se cadea să fia fostu de multu intre noi?

Delegatiunea cunoște bine, că ce difficultati s'au oppusu si se mai potu oppune la amendarea acestor doue relle, cari paraliză mersulu societății academicice; lipsa de fonduri d'o parte, era d'alta parte difficultata d'a poté intranu pe mai multu timpu de cătu pe una luna si diumetate pre membrii neresidenti in București.

Delegatiunea, dupa reflessiune matura, este in punctul d'a crede, că sporirea fundurilor societății este in aternare de sporirea importantiei morale a institutiunii. Tierr'a, guvernul ei, si insi-si particularii voru accordă unu interesu cu atâtua mai mare societății academicice, cu cătu ea va fi devenit uuu mai neindiososu centru de cultură nationale, științifica si literaria.

Si cătu pentru cestiunea declarării societății academicice do institutiune lucrându in permanentia: cine ne va poté impiedică, spre a nu ne lipsi de numinole indispenzabili si scumpa nouă a colegilor nedomiciliati in București, să continuăm a ne adună in una specia de congressu annuale la care deci si potă participă ori care membru allu societății?

Delegatiuneo d-vostre nu propune in definitiv una anuma solutiune; ea ar' fi solutiua ince a demerită de la increderea cu care ati onorat'o alegund'o, daca v-ar' fi facutu impressiunile ei asupr'a mersului moralie allu institutiunii, daca ea ar' fi esfatu mantea dvostra, d-ni membri, numai cu florii v-ar fi lenganatu numai cu mangaitorie orbo; mai preferiramu, cunoșcindu pe colegii nostri, si-i salutămu cu iubirea cea mai sindioiosa si să li dicem: bine ati venit! La lucru colegi si să nu ne departim pana nu vomu assecură lucralui omunii unu mersu mai temeinicu.

Presedinte delegatiunii, N. Cretulescu.

Membri:

A. Odobescu, G. Sionu, V. A. Urechia.
București, 1873. Augustu 1/13.

Din Cetatea de petra, 21. aug. 1873.

Stim. Redactiune! Ingroziitor'a colera a omului si pre la noi, ba in unele locuri maru in modu infriosciat. Acuma ince in unele locuri incetăza, ér in altele erume, si caldur'a si secet'a cea nesuferibile inițiadă multu acestui pericolosa morbus. Dispusetiunile possibele spre impededare caușu s'au facutu. Ba Dnulu vice-capitanu rigintele Paulu Dragosiu a essoperat de la berniu si una sumulitia de bani spre a se occură medicamente pentru cei seraci de ea, precum si pentru alte dispușetiuni la cui tare de lipsa. Apoi ordenatiunile penă curatienia ect. inca n'au lipsit u din parale Dsalle, cari fapte bune voru si pururea conservate in animale locitorilor acestui

Districtu, pentru cari primosca cea mai mare multiumita. — Nu mai pucinu s'a luptat in privint'a acëst'a. Dlu phisicu districtuala Ioane Colceriu, care de tempurii a esmis regulamente sanitari, crisse in dulcea nostra limb'a romanesca, carea o pricepepu to'i. Strapătele Dsalle au fostu multe, precum si alle dnilor chirurgi Alessandru Colceriu si Alessandru Iguatius, incătu pucinu de u'a cadiutu insi-si victime alle colerei,

Aceste tōte debuiau adusse la publicitate prin o pena mai dibace ca a mea insepre la noi pare că mergu tote anapoda si pre dosu.

Cu altă ocasiune voiu vorbi mai pre largu despre starea luerurilor pre la noi. Una inca nu o potu treco cu vederea nici acum, cu atâtua mai vertosu că e tesaurul pentru care stramosii nostri s'au luptau mai multu ca pentru viația, acëst'a si limb'a romanesca, carea infloresca pe aici do minune. La tota ocasiunea in societati, in conversatiuni, audi pe romanasii nostri folosindu-se numai si numai de limb'a nationalo — magiara. (Onore exceptiunelor.) Si acesta o facu mai cu seama acel-a, caroru-a li place a se numi insi-si pe sensu cu numele de „Olăh.“ Destulu atâtua si despre acesta pana cu alta ocasiune. — Bucatole sunt slabe, para că natur'a inca nu e impacata cu cai ce astă-di ni sunt stapani. Nu mai potem să avem sperare de ce-va bine candu acuma po vremea strinsului bucatorilor, molaiul se vinde in piatia in Sioncut'a cu 3 fl. v. a. Cugotul ori cino curu va fi pre la Craciun.

In fine ve rogut se publicati si allaturat'a „instructiune“ data de dnulu phisicu districtualu.

P...

Instructiune.

Vediendu estinderea cea mare a morbului de cholera, care domnesco de presentu in Districtulu nostru, vediendu si aceea, că e cu nepotintia ca medicii in tōte comunale numai decătu se fia spre ajutorarea morbosilor, ba nici in stare a alergă in totu minutulu la fia carole; dupa esperinti'a castigata mi-iau libertatea, ba mi-tienu si de detorintia a aduce la cunoscinti'a onoratului publicu urmatoriulu modu de curare, care dupa a mea parere invetiendu-lu fia care, pot se ajute si pre sine si pre altulu pona atunci, pona candu poto să fia ajutatul prin ore ca-va medie.

1. De cum-va cineva are mari doreri de capu să puna pre vervulu si molele capului cărpe său stergarie mari, inpaturate, ute in apa rece si apoi bine störse si asia să faca in continuu pana candu voru incetă dorericile.

2. In regiunea stomacului să puna ce-va cărpe calde, hreau cu ocatu său si aluatul facutu din farina de mustariu, pre mani, pitore si trupu să se frece si spele cu ocatu său si cu spiritu de camforu si furnici; de cum-va in mani si pitore aru ave mari spasmi (sgarciori) atunci trebuie aspru frecatul cu ocatu si spirituose cu manile libere său cu flanelu.

3. De cum-va versa si i e stricatu stomacul, să nu bea multa apa, ci să bea thea rece de minta (Fodomenta, mentha crispa); era de cum-va are numai doreri soci in stomacu, pota bea thea rece de romanită (musotelli, chamomilla), din acëst'a să nu bea multu odata, ci numai in fia-care diumatate de ora căte una lingura ca să nu verse.

Cine are picature de cholera de allo lui Barra se puna in unu pocalu de herba-thea 20—30 de picature si apoi pre rendu se bee.

4. De cum-va are mari doreri in stomacu si versa, atunci să ieo pre saharu pierii susu pomeniti, ince in una ora numai căte 3—5 si din alle lui Barra 6—10 odata, pruncii pre diumatate numai, ince mai multu de cătu patru ore dupa olalta să nu iee, ci său să sistiedie luarea decum-va incets dorericile, său să iee mai arare ori si apoi pentru sete să bea decoctu de sementia de bradu, minta crétia (Fodomenta) decum-va versa si inca i mergu pantecelul său decum-va nici un'a din aceste nu se intempla atunci să bea decoctu de romanită.

5. Cellu ce are Diarrhoea (eurgeare pantecelui) să iee d'in pulverile Doveriane

in fiese care ora seu mai arare ori dupa gradulu morbului; cellu ce patimesce numai de mari ferbintiele se pota folosi si de chineni in tota ora căte unu pulvere.

6. Să rema na in patu la umbra, inventiu ca să assude, să manee pucinu, ce-va zama de chiminu său la amédia-di zamă de carne, să nu se ostenescă seu să lucre pana candu nu-i va fi cu totalu bine, ea de va recidivă, atunci va fi mai rou cas'a să fie curata, să se afume candu si candu cu zahar, sementia de bradu său si cu ocatu, reconvalescentii potu be vinu vecchiu, cei sanatosi să traiesca moderat.

Acestu-a e modulu dupa a mea parere modesta de a se ajută pre sine si pre altulu pana candu va capătă ajutoriu medicale; ar fi ince de doritul, ca cătu de multi să se esercedie dupa metod'a susu descrisă, ea in easu de lipsa să se pota aplică ca vindicatori.

Sioncut'a mare, 1873. Juliu 29.

Dr. Ioane Colceriu,
Phys. distr. Det. de Petru.

VARIETATI.

(Scire placata!) Suntemu autorizati a incunoscintia, cumca acei membri ai intelligintiei romane, cari dorescu a vedé minunile dispușetiunii universali de Vienn'a si cari d'in caus'a preamode telor mediuloci materiali abia potu accoperi spesele calatoriei si traiului (precum sunt d. e. professorii gimnasiali, preutii, invetiatorii populari, functionarii mai mici si studentii romani) in totu cursulu lunei lui Septembrie, a. e. si pre cătu va fi possibile si in Octovre, sosindu la Vienn'a să tragă de a dreptulu la seminarul teologicu rutheno-romanu, numitul la St'a Barbar'a (Innere Stadt, Schönlaterngasse, Nr. 10.) unde prezentandu-se la Rectorulu, ori substitutulu său, voru fi primiti cu caldura si provediti cu cuarteriu liberu pre totu timpulu petrecerei loru, avendu a rebonifică numai 50. cruceri pre septembra pentru hainele de patu si 20. cruceri pe dî pentru serviciu, adeca pre una septembra d. e. numai 1 fl 90 cr. v. a. ceea ce este mare bunetate inlesnindu-se astfelu respectivilor modulu d'a petrecere cu spese neassemenatul mai pucine decătu chiaru prin locuintele private, unde inca se platesc celu pucinu căte 2—3 fl. pre dî. — Ministerul cultelor si allu instructiunii publ. d'in Cislaitani'a inca au facutu dispușetiuni, ca la institutele publice d'in Vienn'a să fia primiti in cuarteriu: professorii, invetiatorii si studentii d'in monarhia, ceea ce facem cunoscutu cu aceasta calle. Red. „Fed.“

† (Necrologu) In „Telegr. Rom.“ de la Sabiu afflăm trist'a scire, că Dr. Ioane Lazaru, directorul gimnasiului de Nasaudu, a repausat in 30 Aug. Precum se vede, acestu barbatu erudit, care cră fal'a gimnasiului de Nasaudu, a cantiut victim'a colerei carea pre acolo grassedia de mai multu tempu. Gimnasiul si-a perdutu pre intelectul si demnulou sau conductoriu, natuinea romana a perdutu in dinsulu pre unulu d'ntre ei mai erudit si devotati filii ai sei. Fia-i tierrena usiora si memoria bineaventata.

(Din caus'a cholerei) Inceperea prelegerilor in gimnasiu si scolele normali din Nasaudu deocamdata se amana pre prim'a Octobre.

(Statistic'a gintiloru) De unu tempu incece nemtii in continuu se incerca a probă, că ginta latina este in decadintia, pieri si se stinge, precandu ginta germana cresc si infloresce. Spre a arretă că aceste assertiuni sunt numai allucinatiuni nemtice, unu francesu eruditu publică urmatoriulu conspectu statisticu: Ginta latina: in Franci'a 36 milione; in Belgi'a 2.200,000; in Elveția 800 mil.; in Ispania 16 mil.; in Portugalia 4.500,000; in Itali'a 26 mil.; Romanii 8 milione; francesii din Canadă 1.550,000. din Antill'a 1 mil., din Brasilia 11 mil.; spaniolii din Americ'a 32. mil. Laolalta 139 milione. — Ginta germana: in Germania 40 mil.; in Ostrunguri'a 9 mil.;

in Hollandă 6 mil.; in Elvetia 1.800,000; in Scandinavi'a 8 mil. — Laolalta 64.800,000.

— Ginta angla si celto-germana: in Anglia, Scottia si Irlandă 21 mil.; in America de nordă 41 mil.; in Canada 2.500,000; in Australia 3 mil.; in alte differite provincie 1 milionu. — Laolalta 77.500,000. — Ginta slava: in Russi'a 80 mil.; in Prussia Austria si provinciile turcesci 25 mil. — Laolalta 105 milione. Daca facem compariune intre aceste cifre instructive, vedem că ginta seau rass'a latina occupe primul locu, cu tote că numerul romanilor se poate lăua celu pucinu cu 2 milioane mai mare fără a trece preste marginile modestiei; dupa cea latina urmedia ginta slava, apoi angla si numai in a patr'a si ultim'a linia vinemtii.

(Choler'a) De la Sabiu, in Transilvania, ni se cununica, că de vre-o optu dille in coce cholera si-a mutat cuibul de la Orestia acolo si si-a inceptu infrosciatul secrisii printre bictulu poponu miseru care in lipsa de pane si malaiu se nutresce numai cu pome si alte legume ferte in apa calda, fără gustu si fără potere de nutrimentu. Potem dîce, fără cea mai mică indoieala, că astă-di cholera nu este de cătu unu efusus infectatoriu allu traiului reu, allu misericordi ne mai pomenite.

Totu de la Sabiu ni se cununica urmatorii'a scire de alta natură: „Alegările pentru congresulu electoralu d'in Sabiu s'au facutu si aici. Deput. sa alesu D. adv. Ioanu Bojitia cu 1077 voturi, facii și de D. profesor gim. Ionu Tacitu (1421 vot.) Deput. clericale sa alesu D. Moise Lazaru, asesorii consist. capandu 32 voturi. Aici, unde parerile sunt divergente, alegerea arcepscopului si metropolitului se acceptă cu mare incoredere. Dée coriul că resultatul se fia spre binele si fericirea si a besericii si a natiunii noastre, căci temporile sunt forte critice.

(Cu ocazie a sosirii) Domnitorelui Romaniei la Sinai'a, a avutu locu, in sér'a de 25 curinte, unu focu de artificii, care a datu nascere urmatorului forte tristu accidente: una din artificie fiindu asediata strimbă si neluandu focu bine, unu jude oficiaru din corpulu de pirotehnici — insarcinat cu acesta missiune, si carui-a s'affirma că nu i-se dedese personalu indestulatul spre a le asediă bine sa apropiatu de densa, case faca ob servatiuni soldatului ce le aprindea, sija voitul se observe de aproape care este cauza nefunctionarii ei. Din nenorocire in se materi'a explozibile tocmai atunci a luat focu, a isbitu pe oficiaru in facia, i-a sdrobitu capul si l'a lasat mortu pe data.

(Tipografii din Buda-Pest'a) voru serbă la 7 si 8 septembrie a patr'a aniversaria secularia a introducerii tipografiei in tiéra unguresca; la aceasta solenitate voru participă si alti de prin provincia.

(Inscriintiare) Cei-ca dorescu a-si procură portretulu fundatorului Gojdu, litografat pre harthia alba pretiulu 1 fl. era harthia China 1 fl 50 cr. să se adresze cu assignatiune postale d'adreptului cătra „Administratiunea fundatiunei lui Gojdu“ (Budapest váróházter 8. sz.) Colectorii voru primi la 10 exemplare unulu gratuitu, — Bud'a-Pest'a 6. Aug. 1873. Pentru reprezentant'a fund. lui Gojdu: Georgiu Mocioni. Cav. de Puscaru, notariu.

— Intreprare. In Nr. 60. „Fed.“ Faci'a I. Col. 4. (Art. „Reflexiuni“) Alinea ultima, in versul 5. dupa „in dreptu“ a se suplenti „a face testamentu“ ceea ce de altuinteriora on. cet. voru fi suplentu deja insi-si, observandu lacuna.

Sciri electrice.

Zagrabia, 5 Sept. (Siedint'a dietei. Inchirare.) Zsivcoviciu luă cuventulu indata dupa Macaneu si intr'unu discursu lungu, primitu cu applause, analisă politică stangie si recomandă primirea proiectului. La votare elaboratulu deputatiunii regnicolare se acceptă cu 79 contr'a 10 voturi. Mane se va ceta proiectul a trei-a ora.

Vienn'a, 5 Sept. „Fremdbl.“ affla, că regele Italiiei va merge mai antâi la Berlinu si de acolo se va intorce pre la Vienn'a. As-

semenea affla apoi, că tiarulu germanu inca n'a renunciat la planulu d'a veni la Vinn'a cu tote că medicii nu sunt de acesta parere.

Vinn'a, 5 Sept. „N. W. Blatt“ affla din sorginte autenticu, că decretulu relativ la disolvarea camerei deputatilor si publicarea nouelor alegeri directe, va essi la lumina cătu mai curendu, pote că inca chiaru in numerulu de Domneca a foiei officiale „W. Ztg.“ va aduce publicatiunile in acesta privintia.

Concursu

Prin stramutarea fostului cantoru-docente Ioanu Iarda, devenindu vacanta statiunea de cantoru-docente la scol'a confessionale gr. cath din Agiresiu-Fetendia, prin acest'a sen. scol. gr. cath din locu publica Concursu.

Cu acesta statiune sunt impreunate urmatoriele emoluminte.

1. bani gat'a 260 fl.

2. Cuartiru in edificiulu scolei: 2 odai, gradina de legume si edificiele economico necessarie;

3. lemne de focu;

4. Stolele cantorale.

Doritorii de a occupa acesta statiune voru avé a trimitte recursele loru cu documentele recerute la sen. scol. gr. cath din Agiresiu in Comitatulu Solnocului de mediulocu Protopopiatulu Bredului, pana in 25 Sept. a. c. st. Concurantii se fia versati in cantarile si ritulu besericescu, era in 28 sept. st. n. voru avé a se presentá in persona, candu totu odata se va intemplá si alegorea; limb'a propunerei e cea romana — Post'a ultima Zilah. Agiresiu, 3 Sept 1873.

Alessandru Aciu.
parochu si presd. sen. scol.

Concursu.

I. Devenindu vacanta statiunea de cantoru-docente in comun'a Satu Mare, tactulu protopopescu allu Ippului, prin acest'a se publica concursu cu termenul pana la 20 Sept. a. c. — Emolumintele impreunate cu acesta statiune sunt:

a) 100 fl. bana gata;

b) 10 cubule de bucate, in grauntie;

c) cuartiru, beneficiu de lemne, gradina si fenatu, cari tote computate in bani aducu provente de vre-o 222 fl. v. a.

Doritorii d'a occupa acesta statiune, au d'a-si trimitte, pana la termenul indicat, atestatele de calificatiune la officiulu protopopescu din Hidvég, — posta ult. Nagy-Dersida.

II. Asemenea se currentea si statiunea de cantoru-docente din commun'a Portu, tractulu protop. allu Ippului. Emolumintele sunt:

a) 100 fl. bana gata;

b) 11 cubule malaiu, in grauntie;

c) gradina intinsa, pamant de arratu, si cuartiru liburu;

d) 3 orgii de lemne.

Tote aceste computate in bani, facu celu pucinu 200 fl. v. a.

Doritorii de a dobandi acesta statiune au d'a-si trimitte recursele la officiulu protopopescu din Hidvég celu multu pana la 20 Sept. a. c.

Ioanu Vicasiu,
protopopu.

Nr. 2331/1442—1873.

Escriere de concursu.

1. Pentru 3 stipendie de căte 315 fl. v. a. usuate de Doctorii de Medicina Iacobu Ratiu si Gregoriu Sandeanu si de doctorandulu Ioane Popu; — pentru 4 stipendie de căte 84 fl. v. a. usuate de juristii absoluti: Ioane Popu de Fagarasiu si I. Demetriu Balasius, tote din fundatiunea repausatului Dr. de medecina Simeonu Romantasi, parte devenite curata vacante, parte dechiarate de

atari; — asemenea pentru unu stipendiu de 63 fl. v. a. din aceea-si fundatiune usuatu de juristul Dionisiu Molnar pentru nelegitima despre progressulu facutu in studie in annulu scolastecu espiratu pre terminulu prefisptu, dechiaratu de vacante.

2. Pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Efraimu Josif Klein de Munthiuusu de Alessandru Popusioru academistu de Schemnitz pentru nesubsternerea Testimonielor recerute pre terminulu prefisptu la Ordinariatulu metropolitanu, dechiaratu de vacante.

3. Pentru unu stipendiu de 100 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Ladislau de Torday fostulu directorul de officiu protocoliu la r. cancellaria de curte Transilvana.

4. Pentru unu stipendiu de 52 fl. si 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitului episcopu allu Fagarasiului Ioanu Bobu usuatu de gimnasistulu Alessandru Ciurileanu, pentru nesubsternerea Testimonielor scolastecu despre progresulu facutu in studio in annulu scolastecu espiratu, dechiaratu de vacante.

5. Pentru unu stipendiu de 63 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Petru Maiorusu de Ioanu Todoru si prin renunciarera acestui-a devenit vacante — pentru tote susu insirale stipendie prin acest'a se scrie Concursu pana in 20 Septembre a. c. st. n.

La stipendiele preatinsse potu concurge:

a) Toti acei teneri studenti pauperi, cari sunt nascuti in Transilvana si sunt romani de nationalitate.

b) Cari au din studie calculi de eminentia si portare morale buna.

c) Dimpresuna cu auditorii de medicina si de jura acci-a, cari se vor aplicá la scientiele reali, precum: tehnica, montanistica si silvanistica.

d) Dintre concurentii, cu privire la stipendiele Romantiane voru avé preferintia „eteris paribus“ cei de origine nobili si consangeni piului fundator; era cu privire la stipendiu Clainianu si Maiorianu, consangenii piulor fundatori.

e) Dintre concurentii se cere: ca Testimoniele scolastecu alaturand la cererile loru concursuali se le dee in origine ori in copia autenticata, se produca carte de botecu, ér' Atestatele de paupertate se fia provideute cu subscrierea antisticii comunali si a parochului respectiv si intarite cu sigilul communalu si aliu parochului, precum si cu cubacierea officiului politice de cercu; ér' in catáti si oppide cu subscrierea parochului si a antistiee cetatiane ori oppidane.

Cererile concursuali astfelui adjustate se le substerua pana in terminulu prefisptu la subsemnatul Consistoriu metropolitanu.

Din siedint'a consistoriale tienuta in Blasius la 19/7 Augustu 1873.

Consistoriulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Publicaciune

de

Concursu pentru o carte de cetire romana.

Consiliulu judetianu allu judetului Iasi, votandu unu premiu de 2500 lei noi (două mii cinci sute) pentru o carte de cetire ce se va gasi mai buna pentru usul scolelor primarie rurale, subsemnatul prefectu allu judetului Iasi, publica urmatorulu programu, dupa care acea carte trebuie elaborata:

I. Cartea se destinate pentru copii, cari sciu a ceti, prin urmare se nu cuprinda abecedariu.

II. Ortografi'a se fia fonetica, precum este: d. e. in nou'a metoda de scriere si cetire a Dloru Creanga, Grigorescu si Racenu sau in „Convorbirile Literarie“, cu observare, că este de dorit u scurtu se lipseasca cu totalu.

III. Celu multu o colu de tipariu se scrissa in caractere cirilice, parte vechi, parte noue.

S'a tiparit in Pest'a 1873, prin Alessandru Kocsu, Strad'a lui Alessandru nr. 18

IV. Cartea se cuprinda: Poesii, Proverbe, Povesti, Parabole mai alesu din biblia, descrieri geografice cu deosebire alle tierrei, descrieri cosmografice si meteorologice, descrieri din natur'a neorganica, descrieri de plante si animale, descrieri relative la economia cișnica si rurala, la industria si comertu, bucati din Istoria' Patriei, o bucate de cetire cu notiuni elementare despre comunica districtu si statu.

Tote aceste materie voru trebui alesu in cătu se fia potrivite cu intelectua copiilor si se li infacisiedie modeluri de limba si de stilu simplu si corectu.

V. Cartea se cuprinda intre 15 si 20 cole tiparite.

Personele cari aru dorf se se prezinta la concursu, voru trebui se tramita manuscrisele Dloru in terminu de unu anu de dille, cu incepere de la St. Georgiu 1873.

— Manuscrisele voru fi sigilate si adresate comitetului permanentu, avandu atatul plicu, cătu si pre manuscris unu somnus visibilu cunoscutu numai autorului.

Premiul susu mentionat se va elibera de indata autorului cari co se va obti mai buna.

Dreptulu de proprietate remane autorului, cu acest'a, ca din anta' editiune ce se ve tipari cu spesele judetului se-si tragă acestu din urma chetuielile de tipariu.

Decisiunea comisiiunii ce va fi insarcinata cu essaminarea acestui opus, se va publica prin unul din jurnalele celor mai respandite.

Prefectur'a judetului Iasi.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de docente in clas'a 1. a scolei centrali romane gr.-cat. din Turda, ce se va deschide cu incepulum anului scolasticu 1873/4, prin acest'a se publica concursu.

Emolumintele impreunate cu postulu cestiu sunt: a) 300 fl. v. a. salariu annualu in rate lunare; b) cortolu seu 50 fl. v. a. bani de cortelu.

Concurantii voru avé a-si tramite la subscrisulu cererile instruite cu atestatele necesarie — a numo cum, că sunt romani de religiunea gr.-cat si că posiedu tote calificatiunile teoretice si practice recerute prin legile in vigore — pana in 15. septembrie st. n. a. c.

Turda, 21 augustu 1873.

In numele Eforiei scolastice:

Dr. Ioanu Ratiu,

3-3 presedinte.

Concursu.

In comun'a libera regia Resinari a devenit postulu de medicu communalu vacantu.

Emolumintele legate de acestu postu sunt: unu salariu annualu sistemisatu cu 900 fl. v. a. si de fia-care visita 10 cr. v. a.

Recursele bine instruite sunt a se addressa celu multu pana in 25. Septembre st. nou a. c. către Primari'a comunui libere reg. Resinari per Sabiu in Transilvana. 3-3

Primari'a Resinilaroru.

Concursu.

Officiulu invetatorescu conf. g. c. din Commun'a Ilva-mare, in districtulu Nasaudului, se currentea pana in 20. sept. a. c. st. n.

Cu acestu officiu este impreunat a) unu salariu annualu de 200 fl.v.a.; b) Cuartiru in natura si 7 org. lemne de focu. Doritorii de a occupa acestu postu au să-si asterna suplicele documentate cu testimoniu despre absolvierea studiului pedagogic si despre portarea morale, la Senatul scolare locale pre terminulu desfisptu.

Preferiti voru fi, cari pre langa qualificatiunile recerute voru fi si cantaretii buni.

Din siedint'a senatului scol. conf. g. c. tienta in Ilva-mare la 27. Juliu 1873.

2-2

Josifu Ballu,
Direct. scol.

ALESSANDRU ROMANU
Propriet., edit. si red. respundiet.

**Sifilitic'a si impotentia',
să vechie seu de curundu nascute,**

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Post'a, strad'a idolilor (Göttergasse) nr. 6, etagiul II, usi'a nr. 15, de la 2-5 ore dupa media-di

Aceste morburi se trateaza a deseo in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui rezultat momentanu. Patitientii vindecati in modulu acestu voru cadé mai curundu seu mai tardiu in morburile celor mai infrosciate, incat in adunasele batranetie voru ave, dorere, a suferi greu de condecintele acestu tratari uioare si superfciale Scutu contr-a acestor felii de perile ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindeca dorerile celor mai invecite, ci effectulu lui este asa de benefacitoriu, incat nu lassa nice cea manica temere de urmari relle. Diet'a ce se va pescerie este simpla si usioru de tienutu. 9-12

Anunciu.

Iosvorile de apa minerala din fontanele principale de munte alle Borszékului, care este renumit in tota lumea, apoi fabrica de sticla cu trei captorii de topitu, edificiele economice si alte obiecte si drepturi de usufructu, — se dau din partea comunitatilor secuiesci Gyergyó-Ditró si Szárhegy in arenda pro 12 anni succesi, incependum de la 1 Novembre 1874, in intellessulu punctelor si conditiunilor statorite de adunarea generale a acestor comunitati, care s'a tienut in 10 Augustu a. c. Pertratarea ofertelor de essarendare va ave locu in 20 Novembre a. c. la 10 ore a. m. in localitatea oficiala a comunitatii Ditró.

Summa minima pentru ofertele de arenda s'a statorit la 52,000, adeca cinci-dieci si doue mil florinti pe anu.

Doritorii d'a luá in arenda sunt cu tota onoreea provocati, ca in restempulu mențiunatu se binevoiesca a-si substerne ofertele in scrisu si provideute cu timbru de 50 cr. la comisiunea alesa spre acestu scopu in comunitatea Ditró, si acest'a s'o faca atatul mai vertosu, pentru că ofertele sosit mai tardi nu se voru luá in consideratiune. — Inse este de in semnatu, ca ofertele se fi concipiate in limb'a magiara, se fia chiar si in ele se dechiarare apriatu, că respectivul are deplina cunoștința despre punctele si conditiunile statorite si le accepta; afara de acest'a, la oferte se se allature in bani gat'a summa de 5200 fl. ca 10% din summa totala de essarendare, seau se voru alaturat atestatele oficiale autentice, prin cari se depus la ore care perceptoratu regung, expusu spre scopulu arendarii dupa cursulu bursei, obligatiuni unguresci se transivane pentru desdaunarea pamentului. Ofertele trebuie se fia subscrise cu manu propria.

Puntele conditiunilor statorite se poteti in fia-care d' in cancelaria officiale a comunitatilor secuiesci Ditró si Szárhegy, eventualmente la cercere expressa se potu si tramite.

Totuodata spre orientare se notifica, ca in Borszék s'a descoperit acum de curandu straturi mari de carbuni de petra calitate excellenta, cari ne facu a crede, si in tempulu celu mai scurtu se va construi una linia ferrata de la lini'a principala pana aici.

Datu din adunarea generala a comunitatilor secuiesci Ditró si Szárhegy, tinent in 10. Aug. 1873.

Moise Dezso
presedinte
Stefanu Fulop
notariu.